A°. 1843. N°. 94.

ARNHEMSCHE COURANT

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Zondag*, *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag* en *Zaturdag*, is f 5 in de drie maanden.

ZATURDAG 13 MEI.

De prijs der Advertentiën is, van een tot [illegible] regels f 1.00, en voor elken regel daarboven [illegible] centen, behalve 35 centen zegelregt, voor [illegible] plaatsing.

Een nieuw bewijs hoe naauwgezet de grondwet bij ons opgevolgd wordt.

Er zijn er in de dienst onzer ministers, welke aan de natie, zoo deze slechts geloof genoeg had, zouden willen wijs maken, dat wij ons thans in eenen tijd van vooruitgang bevinden, dat de grondwet eindelijk geen pop meer is, met welke men naar willekeur omspringen mag, maar dat de dageraad eener echt constitutionele regering heeft aangebroken! Dwazen die zij zijn, welke zich aldus laten misleiden. Waarheen zij hunne oogen rigten, zij kunnen zich van het tegendeel overtuigen.

Is er b. v. stelliger en duidelijker bepaling dan die tot heffing eener belasting ten behoeve van 's lands kas eene wet gevorderd wordt? Alleen eene beslissing der wetgevende magt kan tot de heffing verpligten.

En niettegenstaande zien wij het gebeuren, dat de staat ook nog andere bijdragen van de ingezetenen des lands heft, onder den naam van *leges* en retributie-gelden, ten einde die misschien als eene buitengewone bron van inkomsten onder de ambtenaren te verdeelen. Zoo dikwerf men van het bestuur, op het een of ander verzoek, eene beschikking verwerft, maakt het van die gelegenheid gebruik om uwe beurs daarvoor aan te spreken. Krachtens welk regt, in welke verhouding, onder welken schijn? — vraag daarnaar niet — want het geschiedt volgens dat verborgen regt, waarvan de ministers alleen de kennis bezitten; volgens dat geheime wetboek, welks bladen voor niemand dan voor hen leesbaar zijn.

Verwacht niet, hoe constitutioneel onze ministers ook zijn mogen, hoe eerbiedig zij ook de grondwet opvolgen, dat van deze of andere inkomsten op de begrooting van den staat een enkel woord zal voorkomen. Volledigheid en openbaarheid in 's lands financiën, heet hunne leus, maar honderde posten, welke men dan op de begrooting verwachten mogt, ontbreken; en het ontbreekt niet aan honderde voorbeelden, van welke de een al chicaneuzer dan de andere is, waarmede zij die handelwijze nog durven verdedigen.

Met regt maakten dus sommige leden der Staten-Generaal, volgens het voorloopig verslag der centrale afdeeling, de aanmerking, »dat bij dit wetsontwerp onder de *middelen* en *inkomsten* zouden »behooren gebragt te worden de opbrengst van de »*leges*, welke bij de departementen van algemeen »bestuur en bij andere administrative collegiën worden geheven; deze heffing toch is een last, den »ingezetenen opgelegd, welke alzoo eigenaardiglijk »onder alle andere belastingen hare plaats behoort »te vinden, en, voor zoo veel betreft de leges wegens »aanbestedingen en leverancién, moeten dezelve beschouwd worden eenen werkelijken invloed uit te »oefenen op het cijfer der staatsuitgaven, hetwelk »inderdaad indirectelijk ten gevolge van de heffing »dier leges wordt verhoogd. Deze overweging heeft »dan ook sommige leden tot het gevoelen geleid, »dat, *tot behoorlijke regeling der voortdurende heffing van leges, eene wettelijke voorziening noodig »zoude zijn.*"

Zoo dikwerf de staat als zoodanig, niet *loco privati*, opkomt, kan zij van de ingezetenen niets vorderen zonder hun de wet te toonen, welke die vordering toestaat en regelt. Bij de plaatselijke besturen worden die leges-gelden geheven volgens koninklijke besluiten, in het *Staatsblad* voorkomende, en wel, zoo het heet, voor »buitengewone bemoeijenissen en werkzaamheden." Welke nu die gewone, welke die buitengewone bemoeijenissen en werkzaamheden bij de departementen van algemeen bestuur zijn, moge de minister uitleggen: want òf de zaak behoort tot het vak van administratie aan dat departement toegewezen, en dan ontvangen de ambtenaren bij dat departement daarvoor hunne bezoldiging; dan kunnen er, zonder uitdrukkelijke bepaling der wetgevende magt, geene andere bijdragen meer daarvoor gevorderd worden, — òf de zaak behoort niet tot de bevoegdheid van dat departement en het bemoeit zich dus als onbevoegd daar niet mede. Waar zal de grens liggen tusschen de gewone werkzaamheden en bemoeijenissen, voor welke geene vergoeding mag gevraagd worden, en de buitengewone, welke op die leges-gelden aanspraak zullen geven? In het hoofd des ministers? Maar dan zal hij misschien van daag, ter neder geslagen door de aanmerkingen, welke tegen iedere, zelfs tegen zijne onbeduidendste handeling gemaakt worden, zonder dat hij zich in staat ziet ze te wederleggen, de geringste werkzaamheid zeer moeijelijk achten, zeer duur laten betalen en morgen weder, gestreeld door zijnen titel en vol vertrouwen op zijne loosheid, de zaak gemakkelijk achten en zeer goedkoop zijn in zijne vorderingen. Mag aldus de staat, in het algemeen belang ingerigt, zijne diensten verkoopen?

Zijn er evenwel diensten, voor welke het billijk is, dat zij, die er het genot van hebben, eenige vergoeding opbrengen, zoo moet niet enkel ministeriële willekeur die regelen, heden verminderen, morgen verhoogen kunnen. Het behoort de wetgever te zijn, die eens voor altijd deze punten bepaalt, opdat ieder burger te voren wete, hoe veel door hem opgebragt zal moeten worden; verzekerd zij, dat eene billijke verhouding daarbij ten grondslag ligge.

Als inkomst van den staat mag het niet langer aan het oog der vertegenwoordiging onttrokken worden, even als de bestemming, tot welke die penningen dienen, aan haar ter beoordeeling en beslissing voorgesteld moet worden.

Doch het is een nieuw blijk, hoe naauwgezet de grondwet door onze bewindslieden opgevolgd wordt, dat niets van dit alles tot heden is geschied.

Buitenlandsche berigten.

TURKIJE.

Konstantinopel, 17 april. Het Petersburger kabinet zond met denzelfden koerier, die de instructie, betreffende de Servische aangelegenheid, overbragt, tevens eene nota voor Griekenland, welke de heer *von Butenieff* open ontving, waarop hij terstond eenen ambtenaar van het Russisch gezantschap naar Athene afzond. De dreigende toon dezer nota en de beslissende wijze, waarop Rusland zijn gedeelte van de vervallen interessen en der schuld terugvordert, dit alles heeft hier evenveel verbazing als in Athene verwekt, en de oude sympathiën voor het jonge koninkrijk weder opgewekt. Het meest viel in deze nota het onderscheid op, dat Rusland tusschen de Grieksche regering en het Grieksche volk maakt, en de verzekering, dat het even als vroeger belang zou stellen in de Grieksche natie, en hare regten zou verdedigen. Deze nota zal de Grieksche regering in de oogen van het volk veel nadeel doen, maar daarentegen Rusland verheffen: het onmiddellijk gevolg hiervan was, dat terstond alle oppositie-bladen eene zinsnede van de Londensche conferencie van 1832 ophaalden, waarin ook van de Grieksche regering en het Grieksche volk gesproken wordt, en waaruit zij aanleiding namen wederom aan te dringen op de toenmaals reeds aan Griekenland beloofde volksvertegenwoordiging.

HONGARIJE.

Dobrona, 24 april. (Pannonia). Dit volkrijke vlek is heden door eenen verwoestenden brand bezocht. Bijna 300 huizen, de roomsche kerk, de pastorij, de klokketorens, het stadhuis, de scholen en twee herbergen liggen in asch, en 2000 inwoners dwalen zonder huisvesting rond, daar hunne woningen geheel van hout gebouwd waren. Van de huizen is bijna geen spoor meer te ontdekken; slechts hier en daar steken bakovens uit de puinhoopen op.

ITALIE.

Triëst, 28 april. Onder de Italianen wordt tegenwoordig veel gehandeld over een plan van een tolverbond tusschen de Italiaansche staten. De Italiaansche bladen dringen er, voor zoo ver de censuur dit toelaat, evenzeer op aan. Het moet een soortgelijk verbond worden als het Duitsche tolverbond, en men geeft zich zelfs aan de hoop over, dat Oostenrijk met zijne erfstaten tot dit verbond zal toetreden, en dat op deze wijze eene handelsvereeniging van 40 millioen menschen verkregen zal worden. Het is niet te ontkennen, dat het voor den handel en de industrie van dit Schiereiland van onberekenbaar voordeel zou zijn, wanneer de verbodstelsels in het binnenland ophielden; maar wie slechts eenigzins met den toestand van Italië bekend is, zal de gedachte aan zoodanig verbond, vooreerst ten minste, moeten opgeven. In alle staten maken de regten van in- en uitvoer eene hoofdbron der inkomsten van den staat of van de bijzondere kassen der vorsten uit; niet ligt zullen de verschillende staten elkander voor een gemeenzaam doel deze offers brengen. Eene tweede zwarigheid is van staatkundigen aard. In Italië spookt nog altijd de revolutie in de gemoederen; men vermijdt dus met voorzigtigheid alles wat het denkbeeld aan eene Italiaansche nationaliteit, eene Italiaansche éénheid (welke zich, gelijk men weet het Jonge Italië ten doel stelde) kan opwekken.

DUITSCHLAND.

Hannover, 30 april. In het graafschap Hoya, aan den Beneden-Wezer, heeft eene daad van volkswraak plaats gehad, die schaars hare wedergade heeft. In het dorp Asendorf woonde, tot schrik dier geheele omstreek, zekere familie *Haselbrack*, die sedert 20 jaren in verdenking stond, van bijna alle diefstallen te hebben gepleegd, welke men in het regtsgebied Hoya te betreuren gehad had, zonder dat het der justitie mogelijk geweest was, de schuld dezer lieden te bewijzen of hen onschadelijk te maken. Daarbij hadden zij de boeren zoodanig in bestendige vrees weten te houden, dat de bestolenen maar zelden den diefstal aangaven, veel minder durfden zeggen, dat zij de *Haselbracks*

verdacht hielden, daar zij vreesden, dat deze hunne huizen boven hun hoofd zouden in brand steken, hetgeen bij de strooijen daken aldaar zeer gemakkelijk is. In den nacht van den 22sten op den 23sten dezer breekt een der gebroeders *Haselbrack* bij zijnen ouden, aan eene zenuwkoorts doodziek liggenden schoonvader, in, en steelt. Den anderen dag vervolgt men zijn spoor en juist op het oogenblik, dat de kerk te Asendorf uitgaat, wordt daar bekend gemaakt, dat *Haselbrack* dien nacht weder eene inbraak gedaan heeft. Aanstonds laat de schout de woningen omsingelen en de geheele massa van boeren leent daarbij de hand. Men vindt ook werkelijk de dieven, alsmede de gestolen voorwerpen, doch de broeders wisten naar verschillende kanten te ontsnappen. Nu begint eene jagt op de heide, en twee honderd boeren, met knuppels gewapend, vervolgen twee menschen.

Na verloop van een uur wordt de een, doodmoede, gevangen, en kort daarop ook de ander, in eene andere rigting. Bij deze gelegenheid, alsmede bij het transport, ontbrak het natuurlijk niet aan knuppelslagen. Nu stelt de schout den gevangene onder eene wacht van boeren, om naar den anderen gevangene te gaan zien. Naauwelijks echter heeft hij zich verwijderd, of een troep woedende boeren stormt het huis binnen, en geeft den gevangene, onder voorwendsel van hem tot bekentenis te willen dwingen, zulk eene dragt slagen, dat hij onder dezelve den geest geeft. Zoo men zegt, zijn er wel geene volstrekt doodelijke wonden gevonden, doch het benedenste gedeelte van den rug moet zoo geteisterd zijn, dat men geene spier meer kon onderscheiden. Terwijl dit in Asendorf voorvalt, sterft een half uur verder ook de andere broeder, minder aan een groot aantal slagen, dan wel door eene wonde aan het hoofd.

Aanstonds is in deze zaak door de justitie van Hoya eene instructie begonnen, ten gevolge waarvan reeds een dozijn der vermoedelijke daders gevangen zitten. Deze zijn meestal ter goede faam staande, gedeeltelijk welvarende boeren.

Dat de beweeggrond voor deze zaak niet alleen wraak was, blijkt daaruit, dat dezelve in deze streek algemeen als eene daad van volksregtspleging beschouwd wordt, waarover de boer thans nog behoort te juichen.

ENGELAND.

Londen, 6 mei. Er wordt, zoo ter beurze als in bijzondere kringen, veel gesproken over de Spaansche aangelegenheden. Men vertrouwt veel op de uitwerking der rondborstige en cathegorische verklaringen van sir *R. Peel*, betreffende het huwelijk der Spaansche koningin. Die minister heeft verklaard, dat de koningin en de wetgeving de hoogste regters ten dezen aanzien waren.

— De operatie om het door den heer *Brunel* ingeslikte geldstuk uit de keel te snijden, is door den heer *Brodie*, door nog drie bekwame heelmeesters bijgestaan, met het beste gevolg beproefd. De lijder verloor weinig bloed, maar de hoest werd zoo hevig en de ontsteking zoo sterk, dat men het instrument moest loslaten en het geldstuk bleef in de longpijp zitten. De operatie duurde lang en echter verdroeg de heer *Brunel* dezelve met voorbeeldigen moed. Intusschen acht men zich gelukkig te kunnen mededeelen, dat de laatste berigten zeer gunstig luiden. De ligging van het geldstuk heeft men thans met zekerheid leeren kennen, en de uithaling van hetzelve kan nu, na eene kleine in den vorm van het instrument gemaakte verandering, geenerlei zwarigheid meer opleveren.

— Naauwelijks is de vermaarde Teems-tunnel gereed of men vindt in onderscheidene dagbladen het plan van eene nog veel reusachtiger onderneming van gelijken aard. Het geldt niets minder dan eenen tunnel onder de zee, van Dover naar Calais. Een ingenieur beweert, dat het kanaal nergens zoo veel diepte heeft om het ontwerp onmogelijk te maken. De aard der onderzeesche rotsen in dit gedeelte zou zelfs de uitvoering gemakkelijk maken, en de geheele onderneming zou slechts vijf of zes malen zoo veel als de tunnel onder de Teems kosten.

Londen, 7 mei. In den avond van den 3den april bevond zich het schip *Furet*, kapitein *Coulin*, op de hoogte van de Canarische eilanden, toen men een schip of wrak ontdekte, hetwelk vol water en zonder masten dreef, en slechts een vlot scheen te zijn.

Op dit wrak, welks spiegel geheel onder water lag, bevonden zich acht personen, onder een stuk zeil vereenigd rondom het overgebleven gedeelte van den bezaansmast; ieder oogenblik zagen zij hunne afgematte en vermagerde ligchamen door de golven overspoelen, terwijl de *Furet* groot gevaar liep van op dit wrak te stooten, hetwelk echter, door tijdig genomen maatregelen, nog voorgekomen werd.

De tijd liet nogtans niet toe, het wrak, waarop zich deze acht ongelukkigen wanhopend bij elkander bewogen, te naderen, en ofschoon de zee zeer hol ging, liet kapitein *Coulin* niet af, zijn van alle pogingen in het werk te stellen om deze schipbreukelingen, wier leven slechts van een stuk mast afhing, — het eenigste wat hun van het schip tot berging van hun leven was overgebleven — te redden, en die bij het ontdekken van de *Furet*, wanhopend hunne handen ten hemel hieven, met de kreet » eene boot, redt ons!" Ofschoon van de acht man der ekwipaadje van de *Furet* zes door de koorts waren aangetast, gaf kapitein *Coulin* alleen der menschlievendheid gehoor, liet dadelijk eene boot in zee brengen en redde alzoo de acht schipbreukelingen van eenen gewissen dood.

Aan boord gekomen zijnde, vernam men dat het verongelukte schip was geweest het schip *Thunder*, van Portland, met een lading planken naar Madera gedestineerd, hetwelk den 16den februarij op 35° noorder-breedte en 30° wester-lengte door eenen orkaan was overvallen, en zoodanig ontramponeerd, dat hetzelve geheel wrak was geworden, en op welk wrak zij dus 46 dagen hadden doorgebragt.

Gelukkig was het voorschip zoo ver boven water gebleven, dat de ekwipaadje, ofschoon ter halver lijf in het water staande, zich aldaar had kunnen redden, echter ieder oogenblik eenen wissen dood voor oogen hebbende.

Twee dagen bragten zij door, zonder eenig voedsel te kunnen gebruiken, doordien het geheele achterschip onder water lag, en men zich niet zonder levensgevaar derwaarts konden begeven, toen de honger de vrees overwon, en een van hen — ten einde het leven van zich en zijne kameraden te behouden, — zich naar het achterschip begaf, en het hem gelukken mogt twee vaten vleesch te redden. Dit, gevoegd bij eenige door hen gevangen visschen, maakte alleen hun voedsel uit, dat zij raauw moesten gebruiken, terwijl zij den van tijd tot tijd vallenden regen voor drinken verzamelden. Als zij sliepen, moesten zij zich aan het stuk mast bevestigen, om niet door de golven weggespoeld te worden.

Op dusdanige wijze bragten zij de 46 dagen door, niet anders verwachtende dan hun graf in de golven te vinden; eenige weinige oogenblikken slechts werden zij bemoedigd op het zien van twee schepen, welke zij door teekenen trachtten te seinen, doch die zij ook kort daarna weder uit het oog verloren.

Eindelijk ontdekten zij de *Furet*, door welke zij werden gered. Het gezigt van deze acht ongelukkigen, die geheel vermagerd, allen door de scheurbut aangetast en vol bloedende wonden waren, wekte het medeoogen van de geheele ekwipaadje op; onmiddelijk werden zij van drooge kleederen en voedsel voorzien en eindelijk te Gibraltar aangebragt, alwaar zij met al die zorg konden worden verpleegd, welke hun ongelukkige toestand zoo zeer behoefde.

Londen, 8 mei. Men verzekert, dat er reeds bevelen gegeven zijn betreffende de aanstaande reis der koningin en van prins *Albert* naar Ierland.

— De handelstijdingen uit China luiden niet ongunstig. Intusschen waren de onderhandelingen, betreffende het commerciële verdrag, niet gevorderd, wachtende de Britsche gevolmagtigden vermoedelijk op de ratificatie des traktaats door Hare Britsche Majesteit. Men twijfelde overigens aan de duurzaamheid van eenige te nemen schikkingen. De Chinezen hielden zich druk bezig met het herstellen hunner vestingwerken en het versterken hunner stellingen in de onderscheidene vroeger aangevallen plaatsen. Sir *H. Pottinger* en de Chinesche kommissarissen waren op eenen vriendschappelijken voet.

FRANKRIJK.

Parijs, 8 mei. Men verhaalt, dat te Perouse, in Italië, een eigenhandig geschrift van *Napoleon* op eene zonderlinge wijze aan het licht is gekomen. Iemand, namelijk, die een vijf frank-stuk in betaling ontvangen had, hetwelk hij voor valsch aanzag, liet het door midden slaan, en vond daarin eene order aan het leger, benevens een wisselbrief, ten bedrage van twee millioen franken, aan de order van den generaal *Massena*.

BELGIE.

Brussel, 9 mei. De minister van oorlog heeft het aantal der kavalleristen, welke bij de corpsen tegenwoordig moeten zijn, verminderd, zoodat van de guides, met half mei, 75 man met onbepaald verlof zullen worden ontslagen, en van elk der zes andere regimenten ruiterij een evenredig getal.

— Men spreekt veel van een regtsgeding, waaruit blijken zoude, dat drie personen, welke, volgens de uitspraak der gezworenen, schuldig waren verklaard aan diefstal met verzwarende omstandigheden en veroordeeld tot brandmerk en dwangarbeid, — en welke zich thans in eene der strafgevangenissen bevinden, niet schuldig zouden zijn geweest aan de hun te last gelegde misdaad.

— De eigenaar van een der Antwerpsche bladen, hetwelk meermalen met de bewindslieden van meening verschilt, verklaart, zich van hetzelve te willen ontdoen, omdat men van regeringswege heeft gedreigd, hem, indien hij niet van toon veranderde, niet langer als consul van Sardinië, welks ambt hij tevens bekleedt, te zullen erkennen.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 8 mei. De instructie in zake der tien, wegens het misdadig in omloop brengen van verminkte zilveren nationale gangbare muntspeciën, gearresteerde personen, wordt steeds met den meesten ijver voortgezet. Nog dagelijks wordt er een aantal personen als getuigen gehoord, die van de verdachten op eene verregaande wijze versch gesnoeide muntspeciën hebben ontvangen, of wien dezen ter ontvangst zijn aangeboden, doch die dezelve hebben geweigerd.

Indien men opklimt tot den oorsprong, waaraan het verachtelijk handwerk van geldsnoeijen, inzonderheid in de laatste jaren, deszelfs uitbreiding verschuldigd is, dan zal men bevinden, dat zulks te wijten is aan het dwaalbegrip van hen, die ter goeder trouw verminkte muntspeciën in omloop hebben gebragt.

Onder de lagere standen immers schijnt men steeds in het denkbeeld te hebben verkeerd en nog te verkeeren, dat niemand ter zake van het in omloop brengen van verminkte nationale gangbare muntspeciën kan worden bemoeijelijkt, tenzij men hem op heeterdaad, op het snoeijen zelf, betrapt, of althans de instrumenten, tot dit misdadig handwerk benoodigd, in het huis of bezit van den, van kwade trouw verdachten in omloop brenger zijn gevonden.

Men behoeft intusschen slechts de bestaande wet van 1836 op dit stuk in te zien, om zich van de ongegrondheid dezer stelling te overtuigen. Deze wet bevat strafbepalingen, 1o. tegen het snoeijen zelf en 2o. tegen het misdadig in omloop brengen van gesnoeide muntspeciën. Eene veroordeeling ter zake van het in omloop brengen is dus zeer mogelijk, zonder aan het snoeijen zelf te worden schuldig verklaard. Het al dan niet aanwezig zijn van het misdadige, behoort uit de omstandigheden, of liever uit aanwijzingen, te worden opgemaakt. Zoo is zulks dan ook beslist bij arrest van den Hoogen Raad van 4 april jl. in zake *Koekkebakken c. s. gewezen*. De Hooge Raad heeft alstoen bekrachtigd een arrest van het provinciaal-geregtshof van Noord-Holland op het door ons vooruitgezet beginsel steunende, en waarbij twee personen, ter zake van het misdadig in omloop brengen van versch gesnoeide muntspeciën, tot de straf, naast die des doods, zijn veroordeeld, ofschoon zij, noch op de daad (het snoeijen zelf) betrapt zijn, noch instrumenten, of iets anders, ten hunnen huize zijn gevonden.

's Gravenhage, 10 mei. De afdeelingen van de Tweede Kamer hebben zich in de laatste dagen bezig gehouden met het onderzoek van het ontwerp van wet betrekkelijk de regeling van 's rijks openbare schuld. De centrale afdeeling is vergaderd geweest over de voordragt, ten aanzien van den doorvoer.

— Wij kunnen van goederhand verzekeren, dat het berigt uit 's Gravenhage, wegens veranderingen in het personeel der hoofd-ambtenaren, bij het departement van financiën, voorkomende in het *Handelsblad* van den 9den dezer, van allen grond ontbloot is, en dat alzoo de daarin voorkomende schikkingen met de wenschen van den berigtgever mogen strooken, maar geenszins met de waarheid overeenkomen. (*N. B.*)

Maastricht, 8 mei. Men zal zich herinneren, dat in het verloopen jaar het gerucht zich verspreidde van een soort van oproer, hetwelk te Stein had plaats gevonden, bij gelegenheid van de afkondiging van een koninklijk besluit, regelende de verdeeling eener gemeenschappelijke heide tusschen Stein en Elsloo. De justitie begaf zich naar de plaats, en deed onderzoek, maar de [illegible] zonder dat dit evenwel tot eenige uitkomst leidde. [illegible]nig tijds daarna leverden drie leden van den gemeenteraad van Stein eene klagte in, welke zij door drie getuigen deden teeken. Deze klagte hield in: dat

zeker onbekend persoon (de deurwaarder *van Neer*) gedurende de godsdienstoefening iets was komen voorlezen, waardoor de gemeente zoo verschrikt werd, dat zij ijlings de kerk verliet.

Verleden maandag moesten de stellers dezer aanklagte en mede onderteekenaars zich verdedigen tegen eene beschuldiging van *lasterlijke aantijging* tegen den deurwaarder *van Neer*.

De heer *W. Sassen*, verdediger der beklaagden, betoogde, dat men geene veroordeeling tegen hen kon uitspreken, dewijl de drie leden van den raad gehandeld hadden in hunne hoedanigheid van openbare ambtenaren, en dat zij, in gevolge artikel 13 van het Wetboek van Strafvordering verpligt waren onmiddellijk aan de justitie kennis te geven van ieder wanbedrijf, dat gepleegd was. De leden van den raad hebben het regt het toezigt te houden over de handelingen der inwoners van hunne gemeente. Wanneer zij ontdekken, dat er wanbedrijven of misdaden in hunne gemeente gepleegd zijn, dan zijn zij gehouden dezelve aan te geven. In het onderhavig geval hebben de beklaagden derhalve slechts hunnen pligt gedaan. Het is mogelijk, dat zij zich bedrogen hebben, maar het was zonder kwade trouw. Het gebeurt dagelijks, dat de beschuldigingen van het openbaar ministerie verworpen worden. — De regtbanken zelfs, wanneer zij iemand in beschuldiging stellen of veroordeelen, nemen dikwerf daadzaken aan, welke de hoogere regter niet als bewezen beschouwt. Echter heeft men hierin nimmer misdaad of wanbedrijf gezien.

De leden van den raad kunnen derhalve niet schuldig worden verklaard. De getuigen kunnen het evenmin; want, volgens artikel 14 van het Wetboek van Strafvordering, zijn zij verpligt, als getuigen, eene aangifte te bevestigen, en zij hebben slechts als getuigen geteekend; in een woord, omdat zij zelve de aangifte niet gedaan hebben. Twee der getuigen konden in geen geval veroordeeld worden, want deze hadden slechts een kruisje onder de aangifte gezet, en gevolgelijk konden zij niet beschouwd worden als geteekend te hebben.

De verdediger beweerde [illegible] klagte niets onteerends behelsde. Men heeft, wel is waar, gezegd, dat de gemeente door deze lezing verschrikt is, maar niet, dat de godsdienstoefening zelve verstoord is geworden.

Eindelijk is het een erkend feit, dat eene afkondiging had plaats gevonden, en dat daarop terstond eenige personen de kerk hebben verlaten, om te zien wat er voorviel. Men moet de aangeklaagden dus beschouwen als ter goeder trouw gehandeld te hebben, en dat zij zich slechts bedrogen hebben in de kwalificatie der daad. Het materiële feit der afkondiging waar zijnde, moest ieder denkbeeld van kwade trouw vervallen.

De regtbank, zich met dit laatste middel van verdediging vereenigende, heeft in de zitting van heden alle beklaagden vrijgesproken.

— Heden is het strategisch grondgebied van deze vesting, op den linker-oever van de Maas, 't welk zich, volgens de besluiten der Londensche conferentie, en daarop gevestigde tractaten, tot 1200 ellen van den teen der glacis van de vestingwerken uitstrekt, van St. Pieter tot Smeermaas, door Nederlandsche en Belgische hoofd-ambtenaren, in tegenwoordigheid der wederzijdsche burgemeesters, afgebakend geworden.

Ingezonden stukken.

Nog iets over het schoolwezen in Neerlandsch Indië, in antwoord op het *Nederlandsch Nieuwsblad* van 15 april jl.

Het *Nederlandsch Nieuwsblad*, no. 90, beantwoordt in een uitgebreid artikel, over het schoolwezen in Nederlandsche Indië, dat, hetwelk in de *Arnhemsche Courant* van 29 maart over hetzelfde onderwerp verschenen is.

Er zoude op de beweringen van het *Nieuwsblad* vrij wat aan te merken vallen, als men elke zinsnede wilde uitpluizen; maar, dewijl die beweringen niet alle onbeantwoord moeten blijven, doen wij de volgende vraag. Het blad zegt, dat het besluit van 13 juli 1839, no. 2, betrekking heeft op allen, die in Indië tot burgerlijke betrekkingen verlangen te geraken, en voor dezulken eene Europesche opvoeding wordt vereischt; maar dat voor militairen nimmer zulk eene bepaling is gemaakt. Wij vragen dus, in welke cathegorie vielen of vallen de militairen, die, het zij door eigenzin, tegen hunnen stand opgevat, hunnen zoon of zonen niet voor dien stand willen opleiden, of wel, dat de kinderen zelve tegen dien stand eenen weerzin hebben, of ook dat ligchaamsgebreken hen voor denzelven ongeschikt doen zijn, edoch de vader hen niettemin voor eenig bestaan moet opleiden, — blijft er dan wel veel andere keuze dan de ambtenaren-stand? En als hem de middelen ontbreken om hun eene Europesche opvoeding te geven, kan hij dan wel anders verwachten, dan hen in de 3de of laagste klasse der ambtenaren te zien vegeteren, ten zij geheel buitengewone talenten hem of hen den weg banen tot hoogere posten, waartoe — zoo als het *Nieuwsblad* zegt — hij of zij dan niet anders geraken kunnen, dan door 's konings goedkeuring, doch waarvoor hij of zij dan nog behoeven de voordragt hunner superieuren in Indië, en die des ministers van koloniën, en hen dan nog bij al die moeijelijkheden in den weg staan de uit Europa met aanbevelingen overkomende Nederlanders.

Voorzeker heeft de thans regerende koning het onbillijke, ja hatelijke van voormeld besluit, hetwelk in Indië zooveel weerzin verwekt heeft, nog in tijds ingezien, blijkens het buiten werking stellen of wijzigen van hetzelve. Wij zeggen buiten effekt stellen of wijzigen; want doordien wij de *Staats-Courant* niet lezen, en, onzes wetens, geen ander *Nieuwsblad* het besluit van 6 december jl. no. 59 heeft overgenomen, kennen wij deszelfs bestaan nu eerst door de mededeeling van het *Nederlandsche Nieuwsblad*, no. 90.

Maar aangezien er, volgens het *Nieuwsblad*, voortaan niet meer sprake zal wezen van Europesche opvoeding, maar wel van het bezitten van bepaalde kundigheden, volgt daaruit: 1o. de volstrekte noodzakelijkheid, dat niet alleen slechts in Indië het onderwijs goed zij, maar dat voor het te veel geld, dat het den ouderen kost, ook iets meer onderwezen worde dan hetgeen op de lagere scholen, waaronder, blijkens den Indischen almanak, alle scholen aldaar ressorteren, kan worden geleerd; 2o. dat er te dien einde in Indië zelfs goede sujetten voor het onderwijzers-vak worden opgeleid, (welker getal, volgens den almanak van 1841, maar 15 kweekelingen bedroeg.) Want men mag niet vermoeden, dat men het aankweeken zal verzuimen, ten einde uit Europa daarvoor lieden *tel quel* te kunnen overzenden.

Het *Nieuwsblad* zegt, dat voor de hoogere trappen van het bestuur, in het algemeen, de geschiktheid niet kan verwacht worden van jongelieden, geboren en opgevoed in Indië; en ook, dat zulke kinderen zeldzaam zijn toegerust met veel kundigheden, en zich nog zeldzamer onderscheiden door geestkracht en dadigheid (dat zal wel moeten beteekenen energie); deze eigenschap zullen zij, als zij hun niet aangeboren is, onder ons slaperig volk en in ons koud luchtsgestel niet opdoen; en, wat de kundigheden aangaat, dit hapert niet bij de Indische jeugd, maar louter aan de inrigtingen voor hunne vorming, die steeds gebrekkig zijn geweest.

Het *Nieuwsblad*, gewoon de gebezigde uitdrukkingen te verdraaijen, dicht den schrijver in de *Arnhemsche Courant* iets toe, hetwelk hij in het geheel niet gezegd heeft, *dat de mindere geschiktheid der Creolen, onder anderen, te wijten zoude zijn aan de kosten van het onderwijs in Indië*, en, ten bewijze daarvan, wijzende op het bedrag der kostgelden, welke de hoofdonderwijzer te Batavia of Weltevreden zoude gevorderd hebben. Men zoude *stapel-dom* moeten wezen, om die mindere geschiktheid der Creolen te wijten, nota bene, aan het hooge kostgeld; maar die *betise* heeft de schrijver niet beweerd: integendeel heeft hij beweerd, en doet zulks nog, op misschien meer ondervinding door omgang met Creolen, ja zelfs ook met zoogenaamde liplappen, dan de schrijver in het *Nieuwsblad* bezit, dat kinderen, in Indië geboren, even zoo veel vatbaarheid hebben als die in Europa, en, veel spoediger dan de laatsten physisk ontwikkeld zijnde, ook hunne verstandelijke vermogens denzelfden spoedigen tred houden. Dit is het wat de schrijver in de *Arnhemsche Courant* gezegd heeft; hetgeen het *Nieuwsblad* hem aanwrijft is verdichtsel. Overigens blijft de schrijver in de *Arnhemsche Courant* bij zijne bewering, dat de schoolgelden, en vooral ook de kostschoolgelden te Batavia, verre weg veel te hoog zijn, buiten het bereik vallen der meeste Europeërs, en voor den hoofd-onderwijzer eene goudmijn zijn, niet slechts te Batavia dit zijn, maar het *Nieuwsblad* geeft stilzwijgend te kennen, dat alle scholen in Indië, alwaar kinderen in den kost zijn, duur zijn, alhoewel, zegt het blad, except te Weltevreden er een aantal scholen zijn, en op allen de schoolgelden billijk zijn. Maar, let wel, *wanneer men de kinderen niet geheel bij den onderwijzer in den kost doet.* Ergo de gevolgtrekking is, dat het kostgeld ook aldaar duur is. Maar hoe veel plaatsen zijn er niet in Indië, — gezwegen zelfs van Java, alwaar Europeërs wonen, en er evenwel geene scholen zijn, weshalve de ouders wel gedwongen zijn hunne kinderen, om hen slechts het zeer beperkt onderwijs in eene primaire school te laten genieten — zich aan de hooge kostgelden te onderwerpen.

Voor geheel Indië noemt het *Nieuwsblad* maar 3 lagere scholen (op Java gevestigd te Gressee, Sumanap en Bankallong) meer op, dan er, volgens den almanak voor 1841, bestonden; maar nu zijn op Java nog onderscheiden plaatsen, sommige vrij sterk, andere zeer weinig door Europeërs bewoond, welker gezamenlijke Europesche bevolking 898 mannelijke hoofden (voorzekers meerendeels familie-vaders) meer dan het ⅙ der Europesche mannelijke bevolking op Java uitmakende, welker kinderen, bij gebrek aan scholen in derzelver woonplaatsen, wel genoodzaakt zijn hunne kinderen in de kostscholen der naastbijgelegene plaatsen onder te brengen; en als de kostgelden van de willekeur van den hoofdonderwijzer afhangen, is de vraag, of die wel alle binnen het bereik der geldelijke krachten der ouders zijn?

De vergelijking, door het *Nieuwsblad* aangevoerd, van het peperdure onderwijs in Nederland in kostscholen ad *f* 1400 gaat geheel mank; want indien er al ergens in Nederland eene kostschool van dat kaliber bestaat, (hetwelk wij echter betwijfelen, dewijl wij wel van een enkel gymnasium of athenaeum ad *f* 1200 hebben gehoord), dan voorzeker kan men zulk eene de kostschool peperduur noemen, maar dan ook wordt er vrij wat anders, en wat meer onderwezen dan in kostschool te Batavia, of elders in Indië, voor nagenoeg hetzelfde. En indien er al in Nederland, met kostscholen ad *f* 200 ergens eene ad *f* 1400 of *f* 1200 is, dan zijn dat private instellingen, welker onderwijzers geene gouvernements-bezoldigden zijn, en waarin de ouders geheel naar hunne vrije keuze en naar gelang hunner geldelijke middelen hunne kinderen kunnen plaatsen, of wel, ook naar gelang van den stand, waarvoor zij hen willen opgeleid hebben. Maar nu vragen wij verder, is de hoofdonderwijzer te Weltevreden, of elders, ambtenaar van het gouvernement of is hij het niet? Hij is het, want hij geniet bezolding: juist daarom is het gouvernement niet slechts bevoegd, maar zelfs verpligt, het kostgeld, en evenzeer ook het schoolgeld, te bepalen; beiden zoodanig, dat zij binnen het bereik van een ieders middelen zijn. Waarin zou hier de onbillijkheid, welke het *Nieuwsblad* er in ziet, bestaan? Zijn de kostscholen in Nederland gouvernements-scholen?

Betreffende de voorstellingen van het overmaken van gelden, bij delegatie, voor de kinderen in Europa: — wat het *Nieuwsblad* daarvan gezegd heeft, is waar, voor zoo ver de ouders ambtenaren of militairen zijn; maar als zij dat niet zijn, en nogtans hunne kinderen voor een of ander der beide standen willen opleiden? Ten dezen opzigte, namelijk het overmaken van gelden naar Europa, verwijzen wij, pro primo, naar het in het *Handelsblad* van 6 december jl., no. 3499, geplaatste *Uittreksel uit eenen brief, uit Indië aan eenen Correspondent te Amsterdam gerigt*. De schrijver zegt daarin, dat het hem volstrekt onmogelijk is geweest, voor zijne kinderen en hulpbehoevende betrekkingen gelden te kunnen overmaken; dat hij gehoopt had, zulks uit den *tin-verkoop* te kunnen doen, maar dat de *factorij* der handelmaatschappij hem en anderen daartoe den pas afgesneden heeft. Die brief is een te curieus stuk, en met het slot te zeer de aandacht van het hooge bestuur en van het algemeen overwaardig, (indien dat algemeen zulke bekendmakingen niet maar als vodderij en nuttelooze klagten beschouwt, die voor een kort oogenblik treffen, maar al ras wederom vergeten worden) om niet bij deze gelegenheid nogmaals de aandacht van beiden daarop te vestigen. En als een nader bewijs, willen wij hier nog bijvoegen een uittreksel uit eenen ons welwillend medegedeelden brief uit Indië van de helft van augustus. Dat uittreksel komt hier regt van pas:

»*Nous subissons ici une époque fort contrariante pour beaucoup de personnes d'ici qui se trouvent en Europe, et pour beaucoup de celles qui veulent ou voudraient y aller, par l'impossibilité où l'on est d'envoyer des fonds en Europe. Voila un bien grand laps de temps, qu'aucune lettre de change ni s'est donnée, à moins qu'on ne compte celles escomptées*

par la maison W. S. & Comp., laquelle a fait banqueroute, et dont toutes les traites ont été protestées, de sorte que les personnes qui s'y sont fiées, en sont pour leur argent, dont elles ne recouvriront que 25 pCt. Cet état de choses est tel, qu'une pauvre veuve d'un haut fonctionnaire, qui pour tout bien avait realisé environ f 5000, ce qui toujours est quelque chose pour s'etablir en Europe, a du laisser ses cinq mille florins ici, et devra se contenter de sa pension jusqu'à ce que les temps changent, et permettent de lui faire parvenir sa petite fortune. Un officier pensionné, qui, en vendant tout ce qu'il possédait, avait aussi réalisé un couple de mille florins, n'a pas trouvé d'autre moyen de les prendre avec soi, qu'en les changeant en cigarres, qu'il devra vendre en Europe. Il est certain, que cet état de choses ne peut durer indéfinement; mais il n'est pas moins certain qu'il est très incertain quand il finira." Tot dusver dit uittreksel uit den brief, en het is misschien, ja, meer dan waarschijnlijk, aan dien toestand toe te schrijven, dat er, in vergelijking van vroegere jaren, voor den beklagenswaardigen papier- en koperwinkel in Indië, zoo weinig Europeërs uit Indië terugkeeren. Wie in de dagbladen de aankomst van schepen van daar, en de vermelding der medegekomene passagiers met aandacht steeds heeft nagegaan, zal daarvan de overtuiging hebben, en onze opmerking hem ook niet ontgaan zijn. Maar komen wij nu tot de delegatiën terug. Indien nu ook het vierde, hetwelk men delegeren mag, niet toereikt om in de kosten der Europesche opvoeding van een of meer kinderen te voorzien? (en zulks kan dan ook al bij ambtenaren, evenzeer als bij minder bezoldigde militairen, het geval zijn, vooral die beneden den rang van hoofd-officier, ja zelfs, een majoor der infanterie kan maar *f* 1250 delegeren, en als hij nu 2, misschien 3 zonen naar Europa heeft moeten zenden) moeten zij dan niet tot remises hunne toevlugt nemen, waarop in de vroegere, nog redelijk goede tijden van 6 tot 9 per cent discompto viel, en nu, in stede van 10 à 11 twintig en meer percenten voor wissels op 6 maanden zigt moet gegeven worden, steeds nog bevreesd, dat zij niet zullen gehonoreerd worden. Dit alles moet en zal ook gewis vele ouders noodzaken, om hunne kinderen niet naar Europa te zenden, en zij zich moeten getroosten om voor schreeuwend school- en nog veel ongehoorder kostgeld, hunne kinderen aan het sober primair onderwijs in de gouvernements-scholen te onderwerpen. Uit alle deze bedenkingen volgt wel zeer degelijk de dure verpligting der regering, om voor school- en kostgelden in Indië bepalingen, naar een matigen maar billijken maatstaf, daar te stellen, welke in het bereik vallen van een ieder die kinderen heeft, en waarbij de onderwijzers een goed bestaan vinden; want is het pensioen, waarop zij aanspraak hebben, niet ook een verblijdend vooruitzigt? Hoe weinig onderwijzers in Nederland hebben zulks bij hun zeer matig school- en kostgeld!!!

Voorts ook is het de pligt van het bestuur, te zorgen, dat het te geven onderwijs beter en meerder zij dan dat, hetwelk in de gouvernements-scholen gegeven wordt, waarin — daar het alle lagere scholen zijn — *f* 25 per maand en voor elk kind, althans op den tegenwoordigen voet dier scholen, gewis te veel betaald is, en, daar dan nu het besluit van 13 julij 1839 buiten werking gesteld of gewijzigd is, er gezorgd worde, dat de mannelijke jeugd in Indië opgeleid worde voor alle betrekkingen boven die der 3de klasse, opdat hun niet steeds de pas afgesneden worde in deze hoogere bedieningen door Europeërs, die òf om fortuin te maken, òf uit gunst, òf om andere oorzaken zich naar Indië begeven, of er worden heen gezonden.

Waarom zoude men, bij behoorlijk opzigt en toezigt aan militairen, die, ofschoon zij als vreemdelingen in Indië zijn gekomen, deze niet als onderwijzers in sommige vakken en talen kunnen bezigen; het ontbreekt onder hen niet aan bekwame hoofden; men heeft er immers in andere civiele functiën aangesteld, en die zelfs tot de hoogste posten zijn opgeklommen. En wat de moraliteit aangaat (welke wij, evenzeer als het *Nieuwsblad*, als eene zeer teedere zaak beschouwen) het is des gouvernements pligt ten deze eene goede keuze te doen, waartoe aan hetzelve immers de middelen niet ontbreken. Alle uit Europa naar Indië als onderwijzers gezondene sujetten zullen wel niet alle even zuiver van gedrag zijn geweest. Maar, met betrekking tot vreemdelingen, waartegen het *Nieuwsblad* zoo zeer ijvert, — is de onderwijzer te Menado, HERMANN CARL DIRCKS, een Hollander of een vreemdeling? Wij weten het niet, maar de naam doet het laatste vermoeden.

Het *Nieuwsblad* meent kwade trouw te vinden in het vertoog der *Arnhemsche Courant* van 29 maart. Eene daadzaak is het, dat het niet uit weelde is, dat zoo vele ouders hunne kinderen naar Europa zenden; men behoorde dezen op dat onderwerp te hooren; want om tot zulk eenen stap over te gaan moeten er redenen bestaan, niet spruitende uit den vrijen wil, maar òf uit dwang, òf om het te kostbare onderwijs in Indië zelf, en het bitter weinige dat daarvoor dan nog ondervonden wordt. In den hierboven aangevoerden brief komt nog, met betrekking tot het zenden der kinderen naar Europa, de volgende periode hier te pas:

C'est une bien dure nécessité, que de se séparer ainsi de ses enfans, quand ils sont dans l'âge où l'on pourrait le plus en jouir; on ne recueille que les soucis que causent les premiers soins, et on ne les revoit, que quand déja ils tendent à s'emanciper, et quils ont presque oubliés les auteurs de leurs jours: violà ce qui nous est rendu en recompense de l'expropriation."

Op het slot van het verslag in het *Nieuwsblad*, alwaar gezegd wordt, dat de geldelijk bijdragen uit de koloniale kas, ten behoeve van het schoolwezen in Indië, in de laatste 20 jaren verdubbeld zijn, zouden wij nog aanmerken, dat de verhooging van het cijfer op het budget niet altijd het kenmerk draagt van de kracht of werking eener zaak of inrigting, het zoude niet moeijelijk vallen dit met zeer vele voorbeelden te staven.

Wij hopen, dat de uitleggingen, door het *Nieuwsblad* gegeven, de oogen niet zullen doen sluiten voor het belangrijk onderwerp, waarover in de *Arnhemsche Courant* is gehandeld, maar waartegen het *Nieuwsblad* het harnas heeft aangegord; dat men integendeel de hooge noodzakelijkheid zal inzien, om nauwgezet op de keuze der onderwijzers te letten; dat de commissiën van toezigt er op bedacht zullen zijn, of worden, dat na zoo lange proefjaren, de staat der scholen in Indië in beteren toestand behoorde te verkeeren; en dat kinderen, die niet tot hoogere, dat wil zeggen voor geleerde studiën, (waartoe hebt ik Indië volstrekt aan inrigtingen ontbreekt) bestemd zijn, aldaar een voldoenend onderwijs zullen kunnen erlangen, hetwelk hen voor alle vakken van dienst en voor alle trappen derzelve bekwaam make. Door de naleving dezer bemerkingen, kan, dunkt ons, alleen het besluit van 6 december jl., no. 59, in overeenstemming komen met de behoefte aan goed onderwijs in Indië.

R., den 3den mei 1843. K.

Advertentiën.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 12 Mei 1 El 7 Palm 5 Duim, gew. 8 Duim, gev. O.D.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.